

# כל כנויי פרק ראשון נדרים

(א) לקמן מו: [בפיה לט.].

## הגהות הב"ח

(א) גמ' חי הכי למא שמואל הכי וחס לא אמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אסור אפילו בהנאה אלא הכי אמת כ"ל ותיבת אלא ותיבת אלא סתמא. (ב) רש"י אף מנאי שניהן אסורין. דכיון דלאמרי נמי שאני אוכל: (ג) ד"ה טנו דמפרש כהני: (ד) ד"ה אלא הכי וכו' כר מניא מודר אני שניהן אסורין מודרני ממך הוא אסור:

## גליון הש"ס

בר"ן ד"ה אלא הכי איתמר בו' בלוי'ר נכסי אסורין לך ונשפט בשלך. וכן בפסוק שופטים ד' ו הכסף אשר לוקח לך:

## פירוש הרא"ש

אבל מודרני מבין לחודיה שניהם אסורין. דמשמע מודרני ממך מליהות לך וגם הנאמרי מודרני לך שאלה תהנה ממני א"י דלני ממך מכל וכל שלי עלי ושלך שלי. והא דקמני כהניא אלא מודרני ממך א"י אסור ולא קמני הכי אלו אסורין אגב דכפי למתני כהניא שאני אוכל לך וכו' ה"ו אסור והו' מלי לאקשיי דפריך לך א"י לימא שמואל ואם אמת מודרני ממך לחודיה שניהם אסורין כיון דלשמהו כהניא שמואל אלא דפריך פריך ליה ממתניא אלא כהניא: תנן הריני עשה חרם המודר אסור. משה היה לקמן בפסוק השותפין: אבל הסודר מותר. ולדין דלמדת מודרני ממך א"י דלשמה שמואל לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ כמפרשת לה לחומרא א"י רבינו עקיב חרם א"י דמשמעט הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו היה לו לפרש לחומרא דאמי והנאמי ע"ך חרם אסור: כיון דפריש ואת עלי לא.

אבל אמר מודרני הימך לחוד. דלא אמר שאני אוכל לך: שניהן אסורין. דכיון דלאמרי (א) שאני אוכל לך משמע דלסר נפשיה בלכד שאני אוכל מחבירו אכל כי אמר מודרני הימך סתם משמע דמדיר נמי חבירה מיניה מכל וכל: סגן. כפי' השותפין (לקמן מו): הריני עליך

אבל אמר מודרני הימך לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין (ב) תנן הריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא כגון דפריש ואת עלי לא את עלי חרם הנודר אסור אבל מודר לא כגון דפריש ואנא עלך לא אבל סתמא מאי שניהן אסורים הא מדקתני סיפא הריני עליך ואת עלי שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר אלא הכי אתמר דר' יוסי בר' חנינא מודר אני לך שניהם אסורין מודרני הימך הוא אסור וחברו מותר והא מתניתין דקתני הימך ואוקימנא למתניתין לשמואל כבולין עד שיאמר שאני טועם לך ושאיני אוכל לך הוא דאסור וחברו מותר אבל במודרני הימך שניהם אסורין אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאין אסור אלא באכילה הא מודרני ממך אסור אפילו בהנאה אי הכי לימא שמואל הכי ואם לא אמר (ג) אלא שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אין אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאסור אבל אמר מודרני הימך לא משמע דאמר אסור מאי טעמא מודר אני ממך ללא משתעינא בהך משמע מופרשני ממך דלא עבידנא כמך מושא ומתן משמע מרוחקני ממך דלא קאימנא בר' אמות דילך משמע לימא

דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין. נראה בעיני דה"ט משום דמשמע מודר אני ונכסי ממך ומנכסיך הימך כיון דכלל אני הוו נכסים על כרחיך חבירו נמי אסור בו דאי לא נכסים לאו בני אהנוייה מחבירו יניחו: סגן הריני עליך חרם המודר אסור אכל המדיר לא.

ואמאי נימא דעליך נמי כולל חבירו ונכסיו וכיון שכן אף המדיר ליתסקר דאי לא נכסי חבירו לאו בני אהנוייה מנייה יניחו: אם עלי חרם המודר אסור אכל מודר לא. ואמאי נימא דעלי כולל נמי עצמו ונכסיו וליסקר מודר דאי לא נכסי ידיה לאו בני אהנוייה מנייה יניחו: אלא הכי איתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני לך שניהם אסורין. לך משמע לך \* כלומר נכסי אסורין לך ומשמע משלך משא"כ בהימך דלא משמע הכי. ונראה בעיני דהכי פירושא דקס"ד השתא דשמואל הכי דייק מתני' דכיון דלא תנן אלא חד אסור ודאי חדא קמני וכיון דחדא קמני על כרחיך הימך דרישא לאו דווקא דה"ה שכן דכיון דמקיים מילתיה ואמר שאני אוכל אפילו אי אמר לך לא משמע דשניהם אסורין אלא דהוא אסור וחבירו מותר ומש"ה קאמר שמואל האי דקמני תנא דבמודרני זין דלאמר הימך זין שאמר לך הוא אסור וחבירו מותר דווקא כשאמר שאני אוכל ושאיני טועם אכל לא אמר הכי לא שוו הימך ולך דבך שניהם אסורין: והא מפנישין הימך קמני. כלומר דהש"ס לא ניחא ליה בהכי דהא מתניתין הימך תנן ואש"ג דודאי קושטא קאמר שמואל דלתנא דמתני' לא שני ליה זין הימך ולך כיון דמקיים דה שאני אוכל לך מ"מ לא הוה ליה לשמואל לסתומי מילתיה דמשמע דקאי אלישנא דתנא תנא כהניא דהיינו הימך ולומר דשניהם אסורין. לך נראה בעיני: אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר וכו' אכל מודרני ממך אסור אפילו כהנאה. כלומר ידידי שאינן מוכיחות הויין ידידי ומשום הכי אסור אפילו כהנאה: הכי גרסינן אי הכי לימא שמואל הכי אסור אפילו כהנאה. כלומר הכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיסקר אדרבה אי לא אמר הכי מיתסקר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וזדיון הוא דלעיל נמי כי קאמרנין דבמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לאקשיי הכי אלא דעדיפא מינה חקשי ליה לומר דעיקר דינא ליתיה. ואיכא נוסחא אחרינא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרנין מעיקרא דכי לא אמר שאולך לך מותר וטעמא משום דלא משמע דלאמרי אסור דהוה לכו ידים

יח א מיי פ"ח מהלך נדרים ה"ל כג סמג לאון רמב טו"ע יו"ד סי' לו סעי' א ב ו ט"ע:

## מוסף רש"י

הריני עליך חרם. נכסי יסיו עליך חרם (לקמן מו). המודר אסור. מי שטועט עליו הוה אסור ליהנות מזה עשר הנדה, דה"ק ממוי עליך הקדש (ב"צה טז). אלא המדיר מותר (לקמן מו). הרי את עלי חרם. הכי קאמר ליה הכי ממנון עלו כהניא חרמים שכן לבדק הכי, הלך הנודר אסור ליהנות משל המודר, דכפיא לא יחיל דבני, ורשאי הוא לאסור עצמו בממון חבירו (ב"צה טז). לא משכח דאמר אסור. לא משמע לאסור אפילו, כלומר בודאי, דלתנא לא משתעינא בהך משמע (ראמ"ה ב"ח).

## תוספות

תנן הריני עליך חרם המודר אסור אבל לשמואל דלאמרי ממך משמע מרוביה הכי נמי נימא הריני עליך חרם משמע הריני על ממנון חרם וגם מדיר נמי ליתסקר ומשני דפריש ואת עלי לא עשה פריך הרי את עלי חרם אסור ומודר מותר ואמאי נימא דה"ק הרי את עלי וממנון חרם אסור וגם מודר: אלא אי איתמר דרבי יוסי בר' חנינא הכי איתמר מודר אני כמך הוא אסור וחבירו מותר. מימיה אלא לאשמעי' הא תנא כהניא הכי וי"ל דלשמע' דמודרני ממך לאסור נכסיו על חבירו אש"ג דהריני חרם ר"ל מודר וממנו ואל אמר הכי: ואת מודר דבפך תנן. כלומר אכתי [קשה] דשמואל קאמר דלאמרי מודרני ממך דשניהם אסורים: אלא שמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל ושאיני טועם אלא הכי איתמר אסור אלא באכילה. דלשנא דאסור בממניו שמואל ליה אסור באכילה ולא כהנאה אכל מודרני ממך א"י דלשמהו כהניא שמואל לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ כמפרשת לה לחומרא א"י רבינו עקיב חרם א"י דמשמעט הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו היה לו לפרש לחומרא דאמי והנאמי ע"ך חרם אסור: כיון דפריש ואת עלי לא.

אבל אמר מודרני הימך לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין (ב) תנן הריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא כגון דפריש ואת עלי לא את עלי חרם הנודר אסור אבל מודר לא כגון דפריש ואנא עלך לא אבל סתמא מאי שניהן אסורים הא מדקתני סיפא הריני עליך ואת עלי שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר אלא הכי אתמר דר' יוסי בר' חנינא מודר אני לך שניהם אסורין מודרני הימך הוא אסור וחברו מותר והא מתניתין דקתני הימך ואוקימנא למתניתין לשמואל כבולין עד שיאמר שאני טועם לך ושאיני אוכל לך הוא דאסור וחברו מותר אבל במודרני הימך שניהם אסורין אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאין אסור אלא באכילה הא מודרני ממך אסור אפילו בהנאה אי הכי לימא שמואל הכי ואם לא אמר (ג) אלא שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אין אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאסור אבל אמר מודרני הימך לא משמע דאמר אסור מאי טעמא מודר אני ממך ללא משתעינא בהך משמע מופרשני ממך דלא עבידנא כמך מושא ומתן משמע מרוחקני ממך דלא קאימנא בר' אמות דילך משמע לימא